

Zpráva o konferenci „Tvorba a aplikace finančního práva ve státech střední a východní Evropy“

Olga Matějčková*

Ve dnech 16. a 17. září r. 2006 proběhla v běloruském Grodně mezinárodní vědecká konference finančních právníků, jejímž ústředním tématem byly otázky tvorby a aplikace finančního práva ve státech střední a východní Evropy. Konferenci pořádala Právnická fakulta Státní univerzity Janka Kupaly (významný běloruský básník – pozn. O. M.) v Grodně a záštitu nad ní převzalo Centrum informací a organizace výzkumu veřejných financí a daňového práva zemí střední a východní Evropy se sídlem v polském Białymstoku (dále jen Centrum).

Členskou základnu Centra v současnosti tvoří odborníci z devíti evropských států, jmenovitě z Běloruska, Bulharska, Chorvatska, České republiky, Litvy, Polska, Ruska, Slovenska a Ukrajiny. Konference v běloruském Grodně byla již pátým mezinárodním setkáním finančních právníků pod záštitou Centra. Připomeňme, že v roce 2003 přijala roli hostitele každoročního setkání, jehož tématem tehdy bylo financování územní samosprávy ve sjednocující se Evropě, Právnická fakulta Masarykovy univerzity, jejíž proděkan JUDr. Petr Mrkývka, Ph.D., je členem vědecké rady Centra.

Vzhledem k velkému počtu účastníků konference nebylo technicky možné, aby všichni svůj referát prezentovali. Z tohoto důvodu obdržel každý účastník již při prezenci sborník obsahující sedmdesát devět příspěvků k avizovanému tématu konference. Na redakci sborníku se za české výzkumníky podílel JUDr. Petr Mrkývka, Ph.D. Sborník vydaný běloruským ministerstvem školství poslouží nejen ke zprostředkování a uchování informací samotným účastníkům konference, ale je určen též pro posluchače Právnické fakulty v Grodně, kteří z něj mohou načerpat jinak ob-

tížně dostupné informace o vývoji zahraničních právních úprav.

Mezi nejzajímavější příspěvky přednesené na plenárním zasedání patřilo například vystoupení prof. Eugenia Ruskowskeho z Právnické fakulty Univerzity v Białymstoku s názvem „Hlavní překážky aplikace zásad daňového práva v Polsku“, které přítomným potvrdilo domněnku, že problémy komplikovanosti až nelogičnosti daňových zákonů podléhajících nadto permanentním novelizacím neznají geografických hranic.

Přednášející doc. Lilija J. Abramchik z Právnické fakulty Státní univerzity Janka Kupaly v Grodně se ve svém vystoupení nazvaném „Efektivní ekologická daň – výsledek tvorby finančního práva v Bělorusku“ zaměřila na deskripci systému ekologických daní, který již v běloruském finančním právu má své jasné vymezené kontury. Příspěvek byl inspirativní zejména pro účastníky ze států – Českou republiku nevyjímaje – kde tzv. ekologické daně dosud zavedeny nebyly.

Podnětným příspěvkem de lege ferenda se stal též referát prof. Leonarda Etela, děkana Právnické fakulty Univerzity v Białymstoku, který promluvil na téma „Úloha regionálních účetních komisí v procesu kontroly tvorby lokálního daňového práva v Polsku“. Jedná se o orgány dohledu nad právo tvorbou územní samosprávy, které účinně předcházejí možným sporům řešeným správními soudy. V České republice však dosud nebyly zavedeny místní daně, třebaže mnohé místní poplatky jsou jimi ze své podstaty fakticky již dnes, a proto byl uvedený příspěvek poučným vzhledem do možného budoucího vývoje naší právní úpravy.

Za Právnickou fakultu Univerzity Karlovy promluvila na plenárním zasedání Doc. JUDr. Hana Marko-

* JUDr. Olga Matějčková, interní doktorandka na katedře správní vědy, správního práva a finančního práva PrF MU

vá, CSc., na téma „Postavení státních fondů v systému rozpočtového práva České republiky“, přičemž zasvěceně rozebrala všechny fiskální vazby v českém rozpočtovém právu.

JUDr. Petr Mrkývka, Ph.D., z Právnické fakulty Masarykovy univerzity se ve svém vystoupení s názvem „Některé obecné otázky tvorby a aplikace finančního práva v České republice“ věnoval rozboru různých úhlů pohledu na vymezení materie finančního práva, čímž podnítl zajímavou diskusi pokračující v kuloárech.

Další členové týmu Právnické fakulty Masarykovy univerzity byli na konferenci přítomni s koreferáty: JUDr. Dana Šramková, Ph. D. s příspěvkem nazvaným „Tvorba a aplikace finančního práva trestního“, dále JUDr. Ing. Michal Radvan, Ph.D., s tématem „Majetkové daně v České republice de lege ferenda“ a JUDr. Olga Matějčková s příspěvkem „Tvorba finančněprávních norem na úseku kontroly hospodaření jednotek územní samosprávy v České republice“.

Do sborníku z konference přispěli též JUDr. Ivana Pařízková, Ph.D., na téma „Fungování municipálního finančního systému“, dále Doc. JUDr. Petr Havlan, CSc., na téma „Samostatné veřejné ústavy v České republice“, a konečně též Mgr. David Jopek na téma „Platební systém v České republice“.

Lze shrnout, že na proběhlé konferenci jsme načerpali mnoho nových odborných poznatků a měli možnost navázat spolupráci s předními zahraničními odborníky svého oboru. Účast na konferenci však byla přínosná nejen po odborné stránce, ale též po stránce interkulturního porozumění. Měli jsme příležitost diskutovat na svobodné akademické půdě v zemi, kde veškeré tiskoviny podléhají přísné státní kontrole, kde dosud existuje trest smrti a průměrná mzda nedosahuje ani čtvrtiny mzdy v České republice. Přejezd podmiňovaného hraničního pásma, v našem případě našťastí bezproblémový, tak byl pro nás, občany Evropské unie, cennou příležitostí k sebereflexi.